

Beletristica, sciintie, arte, viétia sociala, moda.

Pesta 21 martiu. (2 aprile.)
Va esi in fia-care domineca. | Redact. : strad'a Dunarei nr. 3.

Nr. 12.

Anulu VII, — 1871.
Pretulu pe anu 10 fl., pentru Roman'i'a 2 galbeni.

Paulu Vasiciu.

Cei ce au petrecutu cu atentiune desvoltarea culturii nóstre nationale; si deosebi, cei ce au studiatu inceputulu literaturii romane in provincieele locuite de Romani ale imperiului austriacu: — au avutu oca-siune a cet'i a-de-se-ori unu nume, care si elu a contribuitu cu poteriile sale la acésta mare opera nationala, — unu nume, care si elu s'a inscrisu intre aceia, cari luptara spre a poté obtiné cu timpulu unu succesu stralucitu, — unu nume, care stâ in fruntea acestui articolu.

Venimu dar a implini o placuta detorintia, adu-

céndu tributulu recunoscintiei nóstre fatia cu acestu barbatu binemeritatu de natiunea sa, — si ni permitemu a publicá aice câte-va schitie din viéti'a lui.

Paulu Vasiciu fu nascutu la 18 aprile 1806 in Timisiór'a; frecventá gimnasiulu totu acolo, filosofá in Segedinu si Oradea-mare, éra medicin'a la universitatea din Pesta.

Dinsulu incepú activitatea sa literaria inca la an. 1830, publicandu o carte intitulata: „Antropologia“; totu in acelu anu la provocarea nemeritului episcopu romanu din Oradea-mare Samuilu Vulcanu, scrise „Dieteti-

Paulu Vasiciu.

c'a", ce se tiparî pe spesele numitului mecenate.

La anul 1831, tocmai candu apucase a grassá coler'a cea infricosiata, finindu-si cursulu medicinalu, fu tramisu de catra locoteninti'a unгурésca in Marmati'a, ca sê deie bolnaviloru ajutoriu; unde apoi vindecà cu atât'a succesu, încâtu i se oferî postulu de fisicu alu comitatului. Junele absolutu de medicina inse nu potù sê primésca acésta sarcina onorifica, ci se rentórse la Pesta, si aice facêndu tôte rigoroése la 7 aug. 1832 fu graduatu de doctor in medicina si chirurgía. Disput'a sa tienuta cu ast'a ocaziune „despre orientali“ se tiparî si in limb'a romanésca.

Astu-felu pregatitu, se rentórse la Timisiór'a, unde incepù pracs'a medicinala si o continuà unu anu si jumetate intre cele mai grele impregiurâri, nefindu vediutu cu ochi buni de colegii sei serbi. Cu tôte aceste inse pracs'a lui fu estinsa, si saracimea sciù sê se folosésca de ea. In timpulu acest'a devenindu vacanta statiunea de medicu contumatialu in carantin'a Rosiav'a, tinerulu medicu necasîtu de o parte pentru invidi'a colegiloru sei mai betrani, de alta parte neaflandu in medicin'a practica acelu isvoru de vindecare, ce cu dreptu potea acceptá, — la consultarea mai multoru amici, ér mai cu séma a fostului atunci medicu montanisticu in Oravitia, renumitulu filo-romanu Roja, recurse si dinsulu pentru acésta statiune, ce o si dobandì.

Abié mutatu acolo, junele medicu se in-sorà, luandu de socía pe dsiór'a Aloisia Benitzky din Pest'a.

In lun'a lui aprile 1836 dr. Vasiciu fu inaintatu de directoru in carantin'a Timisiului in Transilvani'a, si fu primitu cu mare placere de Romanii din Brasiovu si din pregiuru, cu atâtu mai vèrtosu, câ-ci pe acelu timpu erá o mare raritate a vedé pe unu Romanu inaintatu la unu postu atâtu de 'naltu. Ací facù dinsulu in tómn'a anului 1836 cunoscintia cu Baritiu, Cipariu, Barnuti, cari caletoriau in Roman'a. Apoi mutandu-se Baritiu la Brasiovu, si cape-tandu licintia de a edá „Fói'a pentru minte, anima si literatura“, se consultara dimpreuna cu noulu protopopu Popasu despre modalitatea scrierii, si atunci Vasiciu se facù celu mai neobositu colaboratoriu, atâtu la acea fói'a, câtu si mai tardîu la fói'a politica.

In tómn'a anului 1838 Vasiciu si-perdù socí'a, pe care o gelì multu, fiindu câ ea erá o femeia culta, modesta, si frumósa. Articollii lui „la mormentulu iubitei mele socie“ si „la me-

tafistic'a maririi“, publicati in „Fói'a“, dovedescu de ajunsu sfásiarea animei sale.

La 29 sept. 1840 se in-sorà a dóu'a óra in Timisiór'a cu d-a Iuliana Iancio, cu care traesce si adi in cea mai deplina fericire.

Pe timpulu petrecerii sale in carantin'a Timisiului, facù cunoscintia cu o multîme de barbati romani trans- si cis-carpatici; si devoltandu o mare activitate literaria numele lui fu cunoscutu in departare. Societatea constituita la Bucuresci pentru edarea de carti romanesce, lu-numè dimpreuna cu Baritiu si Cipariu, membru alu ei. Dorere! acea societate nu potù a-si incepe activitatea. Societatea-medico naturala din Iasi lu-alese membru corespundinte. Vasiciu si traduse numai decâtu „Macrobioti-c'a“ lui Hufeland, si ilustrandu-o cu multe note, o tiparî la an. 1845, dedicandu-o metropolitului Romaniei Neofitu, care lu-ajutorà la tiparire cu 100 de galbeni. Mai tardîu tiparî o alta carticica intitulata „Nepotinti'a“, in usulu tinerimei.

Memorabilii ani 1848—49 stórsera si de la Vasiciu mari sacrificie materiale. Insurgentii secui i predara tóta averea, si dinsulu dimpreuna cu famili'a sa fu silitu a parasí locuinti'a sa, si a ratecí prin Romania si Banatu, in urma merse la Bucuresci, unde petrecù pana la intrarea rusiloru in Transilvani'a; revenindu dinsulu in Predealu, vediù carantin'a, care fu aprinsa de insurgenti, inca fumeganda, si locuinti'a sa cu totulu mistuita de flacare.

Trecù érn'a. In lun'a lui maiu 1850 Vasiciu fu cercetatu in Timisiu de comisariulu ministerialu in afacerile invetiamentului cav. de Henfler, care — in-sotîtu de protopopulu Popasu — venì sê-lu câstige pentru referat'a instructiunii, si mai tardîu pentru consiliulu scolasticu.

De si postulu acest'a erá onorificu, Vasiciu nu se incumetà a-lu primì din mai multe cause, dar Henfler sciù sê redice tôte greutâtile, si in fine elu primì, si-apoi catra capetulu anului se mutà la Sibíiu.

Ací incepe o nóua epoca in viéti'a barbatului nostru. Dinsulu portà noulu seu oficiu cu celu mai mare zelu; la 1855 fu numitu consiliariu de scóle si inspectoru alu tuturor scóloru romane gr. or. din Transilvani'a. Apoi incepù visitatiunile prescrise, si ajutoratu de mai multi barbati inteliginti, sciù sê conduca astu-felu afacerile scolastice, încâtu scólele incepura a prosperá ca nici odata.

La an. 1861 si dinsulu devenì in disponibilitate, si guvernulu de atunce nu avù nimica

mai grabnicu, decâtu a desființiá institutiunea consiliariloru de scóle.

La an. 1862 schimbandu-se guvernulu, Vasiciu fu reabilitatu si avisatu a se mutá la Clusiu, si a-si continuá activitatea. Cercetandu elu in primavér'a anului 1863 scólele, simtî cele mai grele doreri, vedindu ostenelele sale nimicite si respinse pe mai multi ani inderetru.

La an. 1863 fu numitu regalistu la diet'a din Sibfiu, si la finea acestui anu si-perdù oficiulu.

La 1865 se mutá la Clusiu, si la diet'a din acelu anu participá éra-si ca regalistu, si petrecù acolo pana 'n lun'a lui aprile 1869. Timpulu acest'a fu pentru elu unu timpu de doreri si de cele mai grele afectiuni de anima, si acést'a cu atâtu mai multu, cu câtu ele viniau din o parte neasceptata. In fine la an. 1868 ministrulu Eötvös lu-pensiunà, din cauza câ consiliarii de scóle incetara a functiuná.

Aflandu-se acuma Vasiciu liberu, se mutá éra-si la Timisiór'a, unde siede si adi, ocupandu-se cu sciintiele medicinale si cu afaceri scolastice si bisericesci.

Inaintatu in etate, dinsulu nici acuma nu incéta a lucrá si pe terenulu literariu; in tómn'a anului trecut publicà dóue brosiure pentru poporu, un'a intitulata: „Catechismulu antropologicu“, érá alt'a „Catechismulu sanetâti.“

Ceriulu sê-i lungésca firulu vietii, ca sê mai póta intrebuințiá activitatea sa multi ani in interesulu poporului romanu setosu de inveniature!

Remasu bunu la Bucuresci.

(23 octomvre 1868.)

Éta ór'a de 'ntristare!...
Am sê plecu, sê nu mai vinu;
De dorerea asta mare
Plange anim'a-mi in sinu.
M'asiu rentóree 'n tieri straine,
Dar nu potu ca sê pornescu;
O simtîre me retiene
Pe pamentulu romanescu:
„Dimbovitia, apa dulce,
Cine-o bé, nu se mai duce!“

Te-am vediutu si eu in fine,
Bucuresci, ce multu te-adoru;
Dar abié intrai in tine,
Ér me ducu in sinu cu doru...

Nu scíu care e mai mare:

Bucuri'a ce-am simtîtu
In momentul de intrare,
Séu dorerea la pornitu?... .

„Dimbovitia, apa dulce,
Cine-o bé, nu se mai duce!“

Spuna altii cu 'ngamfare,
Câ nu-i pompa ca 'n Parisu;
Câ 'n Berlinu si Londra mare
Viéti'a trece ca unu visu:
Eu i lasu in buna pace,
Si remanu la Bucuresci,
Câ-ci aci mai multu mi-place,
Tóte-su numai romanesci!...

„Dimbovitia, apa dulce,
Cine-o bé, nu se mai duce!“

Dar fatal'a óra suna,
Fericirea-mi sbóra 'n ventu,
Cum dispere dalb'a luna
Déca nori pe ceriuri sunt;
Si me ducu acolo, unde
In poporulu romanescu
Libertatea nu petrunde,
Câ dusmanii o robescu...

„Dimbovitia, apa dulce,
Cine-o bé, nu se mai duce!“

Eu me ducu, dar ducu cu mine
Unu tesauru pretiuitu;
Ce cu lacrimi si suspine
L'oiu nutri necontentitu.
Si in óre de dorere
Eu voiu suferí usioru;
Câ-ci am crediulu, ce nu piere,
Am sperantia 'n viótoriu!...

„Dimbovitia, apa dulce,
Cine-o bé, nu se mai duce!“

Iosifu Vulcanu.

Catastrofa.

— Novela istorica. —

(Urmare.)

— Cátu me bucuru! — strigá Galea cu in-sufletîre mare.

— Si eu, — continuá Galea — voiu sê plecu delocu mane la Moldov'a. Voiu sê ducu scirea acést'a fericita fratiloru mei. Toti se voru bucurá ca mine. Vomu scapá de unu tiranu, si domnulu nostru vei fi tu — bunule Ionu....

— Poti sê pleci, — lu-intrerupse Ionu in

estazulu lui. — Si eu voiu plecá câtu mai curendu, inse la Constantinopolu. Ací voiu vorbí si cu sultanulu. Ajutoriulu lui ni-e necesariu. Dar de acest'a sum siguru, si astfeliu nimicu nu ni stâ in cale.

— Da, da, — aprobá Galea cu bucuría. In momentulu acest'a sosí si Cigal'a.

— Bine ai venitu! — lu-intimpinà Ionu, care cu fiacine erá amicalu.

— Galea? — strigà Cigal'a cu suprindere, diarindu pe acesta delocu ce intrase.

— Da, respunse Galea suridiendu.

— Bata-te noroculu nesdravenule! Candu ai sositu?

— Numai adi.

— Si in ce cauza?

Galea din intemplantare nu respunse delocu. Ionu esplicà tacerea asta intr'acolo, câ ar voi sê tiena in secretu caus'a pentru care a venitu. Ionu inse nu aflà cauza de ce sê remana secretu.

— Sê-ti respundu eu, — luà Ionu cu ventulu — Galea a venitu sê-mi ofere tronulu Moldaviei.

— Bravo! — strigà Cigala, si acuma si-aduse aminte de convorbirea sa cu Galea in Constantinopolu, despre care mai câ si-uitase.

— Si preste pucinu, amice, voiu sê si plecu la Constantinopolu, — i dîse Ionu.

Cigal'a tresari de bucuria. O pétra grea i se luà de pe anim'a lui. Planulu lui, cine scí ce planu curiosu, de a indepartá pe Ionu din Alb'a-Iuli'a, de a scapá de elu, si-lu vediù acum, fara asteptare si truda mai implimitu.

— Bravo! — strigà elu — primesci dara, si esti seriosu otaritu sê pleci?

— Scii bine, câ nu glumescu neci odata, — respunse Ionu.

— Apoi se asiediara toti trei insi la o mésa. Galea incepù a enará lui Cigal'a, câ de la despartîrea loru ultima, a fostu in Moldov'a; câ tiér'a intréga sufere si e nemultiamita cu Bogdanu Voda! si câ ascépta cu totii semnulu, candu sê se rescóle si sê alunge pe tiranulu acesta.

Cigal'a ascultà tóte aceste pana in capetu. Incepù apoi elu cu o persuadare elocinta a recomená lui Ionu, ca sê-si castige la totu casulu tronulu Moldaviei. Dar deosebitu se nisuiá a-lu indemná in totu modulu, ca sê urgeze lucrulu, sê plece câtu mai iute in caus'a acést'a la Constantinopolu, chiaru si mane, si sê nu pèrdia nimicu din timpu.

— Salutare, Voda alu Moldavei! — dîse in urma Cigal'a candu se scolà ca sê se indeparteze de la Ionu.

— Hoho! Iepurele e inca in padure! — observà Ionu ridiendu.

— Dar flint'a e la tine. Cu comorile tale de auru poti restorná de pe tronulu seu chiaru si pe iepurele care se chiama: Sultanulu Selimu! — reflectà Cigal'a ridiendu, si placèndu-i insu-si respun-ulu acest'a

Dinsulu se indepartà apoi voiosu, dar nu pentru câ Ionu va fi Domnulu Moldaviei, ci pentru câ acest'a va parasí Alb'a-Iuli'a, si astfelu nu i va mai fi pedeca in — amorului seu.

Galea pornì delocu a dáu'a dî catra Moldov'a. Dinsulu plecà voiosu, câ-ci i suridea in tiér'a acést'a, din care fu alungatu, unu venitoriu dulce si ferice.

Si Ionu avea sê plece câtu mai de graba.

v.

A disparutu...

Erá totu in diu'a acést'a, sér'a tardîu, dupa diece óre, candu Ioan'a, spiôn'a lui Cigal'a, asteptá cu nerebdare pe acesta la pórt'a de la castelulu contelui Haller.

In fine elu sosì.

— Eram ingrigita, câ nu vini — dîse Ioana dupa ce sosì Cigal'a.

— Asié importante sciri ai?

— Fórte!

— Sê le audîmu! — dîse Cigal'a cu curiositate.

Perfid'a Ioana, care de dupa o usia care se deschidea in camer'a Elenei, spiônà tóte miscarile si cuvintele acesteia, incepù acum a enerá cu tóta fidelitatea acea scena dintre Elena si tata-seu, ce noi nu o mai repetîmu.

Ni potemu intipuí cu câta atentiune ascultase dinsulu tóte aceste. Câte-unu zimbetu curiosu i-se strecurá desu preste buzele lui, si erá indestulitu de cele ce le audîse.

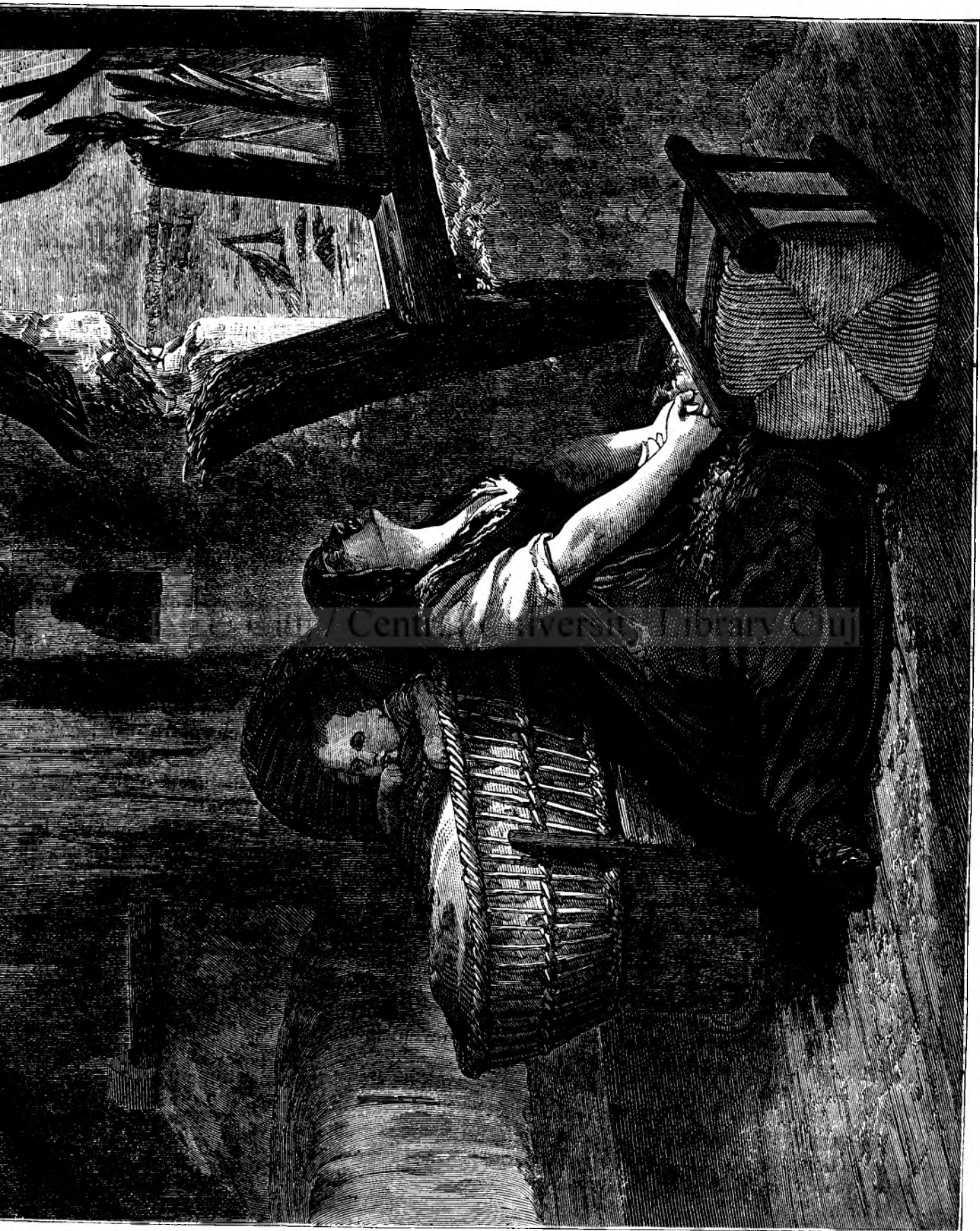
— Inse acuma vine ce e mai insemnatu. continuà Ioan'a.

— Ce? Vorbesce!

— Dupa ce plecase dlu meu la Turda, dsiór'a chiamà la sine pe betranulu birjariu Petru. Mai multu decâtu o óra siediara laoltata, Asié de linu vorbira, incátu nu potui audî alt'a decâtu câte-o vaetare petrundiatória si câte-unu planu inecatu alu dsiórei.

Cigal'a ascultá supriusu.

— D'odata — enará Ioan'a — vediui pe Petru, prin gaur'a incuietóriei, aducandu dóue cofere mari, asiediendu-le in midiloculu camerei. Apoi dsiór'a Elen'a aduse nesce vestminte si unele pretióse. Petru le impachetà. Dsiór'a se puse in urma la mesuti'a ei de scrisu.

Bomb'a prima.

Suprinderea lui Cigal'a deveni totu mai mare.

— Nu preste multu, — continuà Ioan'a — veni Petru la mine si mi-spuse, câ me chiama dsiór'a. Eu intrai la dins'a. Me ingrozii. Faci'a ei mi-para, câ-e palida ca mórtea, ér ochii ei mi-para cu câ-su dóue lumine ce ardu langa unu cosciugu. Ea tine in man'a drépta o epistolă, „Tiene-o, Ioana!“ mi-dîse ea cu vocea slaba predandu-mi epistol'a. „Dar te rogu,“ mi-mai dîse, „numai mane la amédi sê o duci acelui'a cui e adresata!“ — Eu luai epistol'a si voieam sê iesu. Dins'a inse me prinse de mana si simtîi câ mi indésa in ea nesce bani. „Acestia-su ai tei,“ dîse ea trista, „eu mane voiu plecá unde mi-a poruncitu. . . . tatalu meu!“ — La cuvintele din urma suspinã adancu si o pornira lacrimi. „Acum du-te. . . . du-te“. . . . — mi-mai dîse. Eu i sarutai man'a si me indepartai.

Cigal'a se inuimi de cele ce le audî.

— Unde-e epistol'a? — intrebã elu rapede.

— La mine.

— S'o vedu! — dîse elu cu nestemperu si si-intinse man'a dupu epistola.

— Éca-o, — dîse dins'a si i-a datu-o fara a siovaí.

Cigal'a luã iute epistol'a si la lumin'a lunei incepù a silabizá adres'a.

— Lui Ionu? — strigã dinsulu cumplitu.

— Ioana! — dîse apoi dupa o pausa de uria, — eu trebue sê cetescu epistol'a acésta.

Ioan'a tacù. Nu cutezã sê i refuse si se emù si de urmãrile acestei tradãri.

— N'ai de a te teme nimicu! — o asigurã Cigal'a vediend'o dubia. — Mane vei recapetã-o precum mi-ai datu-o. Nime in lume nu va cunosce, câ a desfacut'o óre cine.

Cigal'a i aruncã totu-odata si o punga plina de galbeni, si fara a o mai intrebã se carã cu epistol'a ca unu vulturu cu pred'a sa.

In câte-va minute ajunse a casa. Fara resuflare incepù a desface epistol'a. In grab'a lui, mare, stricã sigilulu. Dar, in furi'a lui acést'a nu-lu conturbã, elu rupse acum cu nepasare cuvert'a intréga si incepù a cetí.

Epistol'a suná astu-feliu:

„Scumpulu meu!“

Precandu vei cetí sîrele aceste, eu voiu fi departe de momentulu dulcui mele mame; voiu fi departe de . . . tine; voiu ratecí in suferintie prin atare parte a lunei vitrege.

Parintele meu a voitu sê me vendia cu forti'a, ca pe o sclava, de socía unui omu care mi-e mai uritu decãtu mórtea.

Elu a voitu sê me ingrópe de viua.

Dar . . .

„Ea a refusat!“

„Ea nu-e e lui!“

„Câ-ci o — iubesci!“

A ta nu potu fi. Deci . . . remani cu Domnedieu!

Elen'a.“

Epistol'a erã inca umeda de lacrimi.

Cetirea acestei epistole facù a supra lui Cigala o impresiune oribila. I revoltã ambițiunea nemarginita. I atinse demnitatea. Dar i atacã mai tare amorulu. Tóte dorintiele lui ferbinti, tóte visurile lui frumóse de amoru le vediù prin epistol'a acést'a nimicite. Si tóte aceste, pentru cine? se intrebã elu, pentru — Ionu! si-respundea cu turbare.

— Resbunare! — sbireã elu ca unu leu vulneratu. — Resbunare! . . .

Asié infuriatu, se pramblã rapede prin chili'a sa.

Capulu lui i ferbea de cugetele cele mai atítiate.

D'odata statù in locu si preste buzele sale se stracurã unu surisu diavolescu de bucuría, si din ochii lui schinteiã unu focu inspaimantatoriu de sperantia.

— Hah! Ide'a acést'a-e sublima! strigã elu.

Delocu facù apoi unu sgomotu si-o miscare in tóta cas'a, si in restimpu de o óra erã pregatitu ca sê caletorésca in totu momentulu.

In diu'a urmatória, desu de demanétia, parasi Alba-Iulia o trasura cu patru cai ageri. In tr'ins'a s'affã — Elen'a.

La pucina distantia urmã o alta trasura. Erã trasur'a contelui Cigal'a.

Preste o dî deja toti louitorii din Alb'a Iulia audîra scirea suprindietória, câ Elen'a a disparutu si câ contele Cigal'a asemene a disparutu. Se vorbiau multe. Unii dîceau câ dinsi aru fi avutu relatiune de amoru! altii câ contele ar fi rapit'o.

Parintele Eleni rentorcându-se de la Turd'a si audîndu si vediendu, câ si-a perduto fiic'a, deveni inconsolabilu. Elu cu tóta crudelitatea sa, iubiã pe Elen'a, elu i erã tata. Anim'a lui, de si erã o anima impetrata, se despica de doreri. Ochii lui asprii se moiara in lacrimi; plangea amaru si acuma blastemã pe acel'a despre care credea, câ va ferici pe fiic'a-sa, si care acum o facù nefericita pentru totu-deuna; blastemã amaru pe Cigal'a.

Sute de calareti se indreptara in tóte partile spre a-i aflã, inse in daru, nu li se potea dá de urme.

Adancu, puternicu si ingrozitoriu nimeri scirea acést'a pe — Ionu :

Elu se cutremură ca lovitu d'unu tresnetu. Desperatu, s'aruncà si elu pe unu calu, alergà ca nebuu in tóte partile, sê reafle pe Elen'a, sê reafle, sê prindia, se farîme pe furulu criminalu alu adoratei sale....

Perfid'a Ioan'a se inuimise de tóte aceste, dar ea tacea, tacea ca mórta, si se bucurá in sine câ nu o va luá nime la respundere pentru epistol'a tradata. si si-numerá cu indestulire interna galbenii sei multi.

VI.

Ionu voda.

Decurse o diumetate de anu.

Sub timpulu acest'a Eremi'a Galea preparase tóte pentru restornarea lui Bogdanu voda, si redicarea lui Ionu pe tronulu Moldovei.

Poporulu apesatu si despoiatsu acceptá cu doru ór'a in care sê scape de tiranulu seu.

Dintre fruntasii tierii, cei mai multi, conspirau in secretu in contra domnitoriului despotu.

Dar nime nu acceptá mai ferbinte decâtu Galea ór'a eliberării.

— Tremura voda! — si-dîcea elu desu, privindu infricosiatu si cugetandu la Bogdanu.

— Resbunarea, erá unu motivu puternicu care lu-impintená in silintiele lui de a redicá pe Ionu la tronulu tierii. Dar unu altu motivu, póte si mai mare, erá ambițiunea si egoismulu lui nemarginitu.

— Eu lu-redicu pe tronul! — si-dîcea elu asemene desu, si unu surisu curiosu se stracorá pe búdiel'ele lui, asemene surisului unui lotru care scapa viéti'a óre-carui nefericitu.

— Voiu fi mare si tare! Voiu fi langa Ionu ca unu alu doile voda! — continuá elu dîmbindu éra ca acela-si lotru, candu jafuesce pe nefericitulu pe care lu-scapase.

Astu-felu de visuri dulci si frumóse lu-insufletieau pe Galea in silintiele sale pline de truda si pericle.

Fericitu, câ nu preste multu aceste tóte se voru implini, elu plecà la Constantinopolu, unde credea câ va aflá pe Ionu, ca sê i spuna, câ tiér'a lu-ascépta, lu-chiama — sê viua.

Ionu inse nu erá aci.

Ionu nu erá nicairi. Nime nu l'a mai vedintu. Nime n'a mai audítu ceva despre elu. Si elu, erá ca peritu.

Elu, ca o sermana rundunica, alungata de erni grele, rateciá prin lume, ca sê prindia pe

furulu care a rapitu fericirea lui, — a rapitu pe Elena.

Alergatu-a la Constantinopolu, d'ací pe insul'a Rodosu, fost'a in Napoli, Venetia, fost'a in totu loculu, unde presupunea numai, câ va aflá pe acelu miserabilu, care a cutezatu sê seduca de la caminulu parintescu p'o copila atátu de innocenta, si-a cutezatu sê-i rapésca adorat'a lui, pe Elena care lu-iubiá.

Inse tóte in daru, — acestia se pareau câ s'au ingropatu in pamentu.

Mai in urma Ionu se aflá in Vien'a.

In chili'a sa se preamlá tristu, cu capulu plecatu, si suspinandu. Anim'a lui erá incinsa in doliu; elu geliá pe — Elena.

— Nu, nu! — si-dîcea elu alinandu-se pe sine, — nu se póte sê n'o mai affu! Ddieu e bunu, si voiu prinde p'acestu infernalu... dar ingrozitoriu va fi momentulu candu lu-voiu vedé inaintea mea!...

Si in adeveru, precum vomu vedé, elu a profetítu adeverulu... momentulu acel'a va fi ingrozitoriu!...

Superatu, si cuprinsu de astfelu de cugete cutrematórie, se preamlá totu mai rapede in chili'a sa.

D'odata se deschise o usia, si intrá la dinsulu unu servitoriu.

— Te ascépta o trasura imperatésca, — i anunciá acest'a.

— E bine, — dîse Ionu; apoi parasí chili'a sa, se suí in trasur'a numita si plecà catra palatulu imperatescu.

Preste câte-va óre ér se rentórse. Dinsulu a fostu la imperatulu Macsimilianu alu II-le. Acest'a i imbiá o armata mare ca sê cuprinda pentru sine tronulu Moldovei. Inse elu se socotí altfelu. N'a primitu. Elu avú mai multa prevedere decâtu... si nu voi sê-si faca tréba cu — némtiulu.

Ionu la inceputu dubitá. In urma inse si aduse aminte de promisiunea data.

— Me ducu! — dîse elu apoi resolutu. — Déca n'am aflatu fericirea pe tronulu amorului, dór voiu aflá-o pe tronulu tierii mele.

Si Ionu plecà apoi catra Moldova la inceputulu anului 1572, cu 5000 de ómeni, cari formau ostirea lui mica. Dar si acést'a erá superfluu. Tiér'a intréga lu-intimpinà cu bucuria. Fara picatura de sange cuprinse capital'a Súcév'a.

(Va urmá.)

Mihaiu Cirlea.

S A L O N U

Femeile si amorulu.

- De Arsène Houssaye. —

(A se vedé „Les femmes comme elles sont“ Paris la Lévy.)

Sunt femei, cari paru a fi tramise pe pamentu spre a respandí profumulu graciei divine. Aceste, intocmai ca vestalele antice, grigescu de odata de virtutea si amorulu loru; léganulu copilului loru le proteje in órele de vijelia.

*

Femei'a nu se mangaia pentru prim'a sa perdere: decátu prin a dóu'a, — si asié din peredre in perdere, — adeca ea se mangaia totu-de-una, si totu-si nici odata nu e mangaiata.

*

Chiar si femei'a cea mai inamorata totu-de-una are pe calea animei sale unu alu doile amoru.

*

Contra fortiei nu esiste resistintia, — díse odinóra filosofulu din Beotia.

Contra resistintiei nu esiste fortia, — dícemu noi.

Care are dreptu?

Intrebati de femei!

*

Amorulu are dreptu patria ceriulu si pamentulu. Pré adese ori unulu dintre doi amanti locuesce in ceriu, ér celalaltu pe pamentu. Unulu iubescu in versuri, celalaltu in prosa.

Care e mai poeticu dintre ei?

*

Pentru femeia amorulu e o curiositate, — pentru barbatu amorulu e — amoru.

*

Femeile scriu poesii de amoru, barbati le comentéza, dar nu le intielegu.

*

Unu nou amoru e o renoire a animei.

*

Amorosii sunt orbi; ei culegu numai spinii si lasa rosele; dar placerea suprema e a sdariá manile in tuf'a de spini:

*

Femeile cari nu escita in spiritulu nostru decátu simtiementulu admiratiunii, sunt perfecté.

Ómenii iubescu mai multu pe acele, cari stirnescu si nescari intrebári.

*

Amorulu e unu curcubeu, care se ivescu pe ceriulu junetiei furtunóse, — anunciandu lacrima si surisu, precum plóia si sóre. Unii lu-numescu arculu Cupidonei, altii i dícu bráulu Vinerei. Déca arculu palesce, déca bráulu se desface, prism'a se rentórece in ceriuri, de unde veni.

*

Tóte femeile sunt asemene. Cine a dísu ast'a? Intre dóue femei esiste o lume.

*

Ori cátu de nepasatória ar fi o femeia, totu-si nici odata nu uita, cá timpulu dispare iute, ca stéu'a care cade. Nici o femeia nu esice care sê nu se uite

celu pucinu odata pe di in oglinda, spre a se convinge déca n'a pierdutu ce-va din frumseti'a sa.

*

Amorulu nu imbetranesco, elu móre ca copilu.

*

Femeile nu traescu in viitoriu, guvernarea loru e din di in di, câ-ci este guvernarea frumsetiei, care in viitoriu nu póte decátu a perde; femeile de geniú, cari au guvernatu lumea, nici odata nu au consideratu norii din orisonulu departatu; ele sciúra a se uitá in giuru de sine, dar in departare nu vedeau nimica. Dupa mine diluviulu! díse dómn'a de Pompadour.

*

Spre a poté cunósce femei'a, trebue studiate tóte.

*

Viéti'a se incepe numai in diu'a, in care pentru prima-óra duci la budiele talo vinulu si femei'a. O sarutare in filegoria pe candu strugurii incepu a se cóce, — éta tóta sciinti'a omenésca.

*

La femei dorulu de resistintia e atátu de imperiósá, ca si dorulu amorului.

*

Amorulu are nesce capricie curióse si sublime: elu direge dupa bunulu seu placu cursulu naturalu alu vietii nóstre, elu ne incurca necontentitu pe marea agitata a vietii. Dinsulu e unu rege absolutu, care guvernéza fara regule, conformu fantasiei sale. Elu derima forturile, innaltia defectele. Amorulu posedé tóte chieile de aur ale animei nóstre, cari deschidu séu inchidu prin distractiune séu asardu.

*

Pe timpulu in care fetele trecu din adolescintia in junétiá, ele respaudescu mai multu amoru decátu ori candu de alta-data, — intocmai ca ros'a, care are mai multu profumu, in momentulu deschiderii sale. Acésta óra e unu pericolu pentru familie, dar o óra de triumfu pentru amanti.

*

Toti filosoffi au vorbitu reu despre frumsetia. Pentru cá dins'a e mai elocenta decátu filosoff'a. Socrate a dísu, cá frumseti'a e o tirania. Dóra pentru cá soc'fa sa erá urita?

*

Totu omulu cu spiritu pórtá unu romanu in anim'a sa.

*

Pentru a poté intielege si cunósce pe femei, practicati — femeile. Pentru a poté intielege si cunósce pe barbati, practicati — femeile.

Pentru cá barbati nu sunt barbati, decátu numai — cu femei.

*

Sunt cugete, cari descindu din ceriu ca radielo; sunt cugete, cari se naltia la ceriu ca fumulu. Asemene sunt si femei de ceriu si femei de pamentu.

*

Amorulu fericitu e vestmentulu de stele alu ce-

riului, care vine a lumina pamentulu dupa asfintitulu sórelui; amorulu nefericitu, e lintoliulu funobralu alu vietii omenesci.

*

Amorulu pentru barbatu e o tirania; amorulu pentru femeia e o sclavia. In diu'a in care femeia voiesce a se eliberá, ea nu mai iubesc.

*

Legea salica nu s'a promulgatu in contra femeiloru, ci in contra barbatiloru. „In curtea unei regine guvernéza barbatii; in curtea unui barbatu guvernéza femeile“, — dîse Horace Walpole lui Diderot.

*

Pana la etatea de patru-dieci de ani, femeia n'are in anim'a sa decátu numai patru-dieci de primaveri; dar patru-dieci de ani trecuti, ea are numai patru-dieci de ierne.

*

Amorulu dá o mana vietii, ér alt'a mortii, si cer-culu fatalu e formatu.

*

In afacerile amorului ghiarele diavolului se afla totu-de-una langa degetele lui Domnedieu.

*

Marea arte in amoru este a-ti deschide anim'a spre a se preamblá spiritulu amantelui teu in mîile cáli ale labirintului, fara a-i doná si firulu Ariadnei.

*

Pentru a poté inspirá incredere in femei, trebuie sé ai incredere in tine.

*

Natur'a are frumsetia vizibila; dar spre a o in-tielege, trebuie a o privi cu amoru, trebuie a o iubi, cum o iubesc sórele, — cu radiete sale. Intre natura si idealu existe fantasi'a, purure juna, frumósa si usióra, regina neprevéduita, femeia si chimera, a carei patria e in imaginatiunea artistiloru, amorosiloru si a femeiloru.

*

Poetii traiescu pentru altii; — spiritulu lor se cristaliséza, si devine o oglinda in care tóta lumea se póte contemplá. — Femeile si-tieniu oglindele lor totu-de-una pentru ele.

Josilú Vulcanu.

CE E NOU?

Cu anima sfasiata de dorere suntemu siliti sé anunciamu o perdere mare pentru nativne:

Alesandru Hurmuzachi,

unulu din mentorii nefericitei Bucovine nu mai este intre cei víi.

Dinsulu s'a nascutu in Cernauti la 13 augustu 1825, — si a moritu in 20 martiu anulu curinte, adeca abié in alu 46-lo anu alu vietii sale productive pentru nativnea romana.

Biografi'a si portretulu lui s'a publicatu atátu in fói'a nóstra, cátu si in „Panteonulu Romanu.“

Fia-i tierin'a usióra si memori'a binecuvantata!

** (Serbarea nemtiloru la Bucuresci.) arangiata la 10/22 martiu in sal'a Slatineanu in onórea crudimeloru comise de dinsii in nefericit'a Franci'a s'a terminatu intr'unu modu drasticu. Junimea romana indignata de acésta impertinentia, care vine a serbá caderea Franciei chiar in midiloculu acelora, cari nutrescu cele mai víi simpatie pentru acea nativne ingenunchiata, decise a nu permite serbarea acestoru nesocotiti si ingrati. Sér'a la sal'a Slatineanu se adunara o multime de tineri. Éta cum descrie „Felinariulu“ acestu incidentu: „Josu Nemtii! Traiesca Franci'a! fura primele cuvinte ce pronuncia acésta grupa compacta. In acela-si timpu geamurile unei carete, ce soseá, fura sparte, si acelea ale salei incepura a tíraí. Susu! Susu! se audiá din tóte partile, candu de odata o mana de studentii, invincibila prin simtiemintele sale, sparge dublulu rondu de soldatii, formatu inaintea usiei de josu, si sbóra pe scári printre spangi si bratie de feru, cari inse pareau cá se topescu inaintea focului ce incaldiea pe acesti tineri. Candu ajunsera la usi'a ce conduce chiar in sala, nu erau de cátu siopte, cari gasindu-se facia in facia cu Nemtii, incepura a da cu scaunele unii in altii. In acelu timpu o multime de sergentii i tragea de la spate inapoi si i aruncá pe scari josu. Fratii lor, opriti de poterea baionetelor la usie i luá pe mani si i scotea afara lesínati si plini de sange. Unu alu doilea asaltu se face, care are totu aceea-si sórte ca si celu d'antáiu. In fine celu d'alu treilea nu reusiesce de locu, pentru cá armat'a pedestra si cavaleri'a umpluse tóta strad'a Dómnei si podulu Mogosiói de la bulevardu si pana la Episcopia. Cu tóte acestea mii de petre si caramide rapuiau in geamuri si in usi; mii de voci faceau sé tremure aerulu si mii da fluerture faceau sé asurdiesca chiar pe unu tunaru. Se mai adaugemu la acésta tropaitulu calioru, zanganirea armelor si sonulu de mórte alu clopotelor de la Sarindaru, si vomu avé o idea aprópe completa despre banchetulu nemtiescu din sér'a de 10 martiu. Marseles'a s'a cantatu de mai multe ori, printre pausele de rapaiture; strigatele de: Josu Nemtii cu Strusberg! Traiesca Republic'a francesca. Traiesca armata romana! n'au incetatu mai nici de cum pana la 12 óre din nópte. S'au vediutu a séra grade superióre din armat'a sarutandu pe studentii si indemnandu-i la linisce. De si numele acestoru bravi soldatii le cunóscemu, tacerea inse unita cu o recunoscintia si o iubire fara egal din partea junimei romane, va fi mai scumpa pentru aceste inime nobile si brave, de cátu trimbitearea numelui lor. Tóte bune pana aci! banchetulu cu deservisre stricatu, giamuri si gergevele sdrobite, cáte-va capete sparte, mai multe mani rupte, gramedile de caramida din curtea Sarindariloru ispravite, dar pe Nemti cum sé-i scóta din puscari'a Slatinénu, cá-ci mai multe sute de Romani asceptau nestramutati sé-si iea *gudi nacht* de la dinsii?! Pentru acésta s'a gasitu de cuviintia ca sé scóta pe nemti cáte unulu, cáte unulu, condusu la bratiu de doi oficiari, si tocmai pe din dosu pe la santulu Niculae dintr'o dí. Acestu *spatiru* inse descoperindu-se numai de cátu, o grupa de studentii se gramadesce si in acele parti, si cu modulu acesta esírea este cu totulu baricadata. Cáti-va nemti prinsii, ce esti? órá întrebatu? — Ih Valach, respundea némtiulu tremurandu. — Dati-i drumu, strigau cei mai multi; dati-i si o palma, de va fi Prussianu. — Ih Némtiu, nix Prais, respundea Teutonulu. — E, dati-i drumu dar, dati-i drumu. In fine, vediendu po-

ternicii dîlei, cî nu este nici-unu midilocu de a scapá din cursa pe gherlanii lor, au gasitu cu cale ca sê imprascie multîmea cu baionetta, si sê aresteze veru o trei-dieci de studenti. Multîmea, imprasciata fara veste, se gramadesce din nou in faci'a Teatrului, si ia o atitudine amerintiátoria. Atunci, D. procureore . . . . . soméza multîmea in numele legii a se retrage. Toti stau neclintiti si vociferéza contra acestei mesure. In fine somatiunea se face pentru a treia óra si multîmea este respandita cu forti'a baionetei.“

* * (Sciri noue de la Bucuresci.) Dupa scen'a onarata mai susu, la 2½ dupa miediulu noptii, ministeriulu si prefectulu politioi, au trebuitu sê-si deie dimisiunea. In diu'a urmátoria faptulu s'a anunsiatu in camera. Dnii L. Catargiu si N. Golescu cari fusera chiamati la palatu ca fosti locoteninti domnesci, au espusu in siedintia secreta convorbirea ce au avutu cu domnitoriulu. Capulu statului adeca ceru unu ministeriu, in care sê póta avé elu incredere personala, adeca unu regimu personalu. Noulu guvernulu apoi se compuse sub presiedinti'a dlui L. Catargiu; dar abié in a dóu'a siedintia camer'a i dete votu de neincredere. Guvernulu dimissiunà, inse domnitoriulu nu primí dimisiunea. Astu-felu cestiunea se terminà cu desfiintiarea camerei.

* * (Sinódele bisericesci gr. or. romane) sunt convocate tóte pe dominec'a Tomei.

* * (Lecturele publice la Ploiesci) — precum ni se scrie — s'au inauguratu domineca la 21 fauru in sal'a cea mare a gimnasiului, printr'unu discursu bine simtítu, pronunsiatu de dlu presiedinte alu sectiunii de Prahova a Societátii pentru invetiatur'a poporului romanu, dlu Géorgiu Radovicu, — dupa care a urmatu apoi prim'a lectura de catra dlu profesorulu N. Micescu „Despre electricitate“, avendu si aparatele fizice acolo, cu cari a si facutu câte-va experimente relative la materi'a alésa. La acésta solenitate de séra sal'a erá plina de poporu, si o frumósa cununa de dómne, cari ascultau cu multu interesu.

* * (O alta solenitate) s'a facutu totu la Ploesci domineca la 7 martiu: deschideroa pentru publicu a bibliotecei gimnasiului, a museului si a cabinetului de fizica. La acésta solenitate s'a facutu mai antáiu santirea apoi de preotulu catichetu alu gimnasiului; apoi a urmatu discursulu tienutu de dlu directorulu alu gimnasiului N. Micescu, si in fine publiculu a intratu in salonulu binearangiatu, in care este bibliotec'a si aparatele fizice.

△ (Diuariulu ungurescu „Hazánk és a külföld“) in nr. 13 publica portretulu si biografi'a redactorului acestei foi, din incidentulu alegerii sale de membru estraneu alu Societátii Kisfaludyane.

* * (O urechia pentru amoru.) Unu june architectu din Pest'a a platitu dílele trecute cu o urechia a sa amoru seu. Istoriór'a s'a intemplatu astu-felu. In otarulu Pestei se afla o crisma, crismariulu are o nevésta frumósa; dar fiindu cî dinsulu se ocupa si cu negutiator'i'a de vite, pré de multe ori e dusu de acasa. Se intielege de sine, cî déca barbatulu absentéza multu, o nevésta tinera se uresce singura a casa. Asié s'a intemplatu si cu soc'i'a crismariului. Dar sórtea se 'ndurà de ea, se gasi adeca unu omu bunu, unu june architectu, care in timpulu absintiei barbatului viniá sê alunge norulu tristetiei de pe fruntea ei. In urma barbatulu aflà de aceste conveniri, si nu numai nu se bucurà, cî cine-va in absinti'a lui e atátu de galantu,

incátu vine a causá petreceri nevestei sale, ci se mania cumplitu, si decise a se resbuná. Déci se puse la panda. Cum intrà architectulu in curte, barbatulu infuriatu lu-apucà, lu-batù, si i — muscà o urechia. Barbatulu se multiamí cu acésta satisfactiune, si nu recurse la tribunalulu, — dar nici architectulu.

⊙ (Unu casu infricosiatu) s'a pertractatu in 14 l. e. inaintea tribunalului criminalu din comitatulu Bichisiului. La tîrgulu din Giom'a din anulu trecutulu, unu cersítoriu seracu, in etate de 14 ani, atrase atentiunea unui commissariu de securitate. Dar fiindu cî nefericitulu nu potea vorbí, ca respunsu la intrebàrile ce i s'au pusu, scrise pe o bucata de harthia: „Numele meu e Colomanu Maczalek, sum nascutu in comun'a Szarvas si sum mutu si schiopu, de óra-ce la tîrgulu din Mezö-Tur nisce cersítori mi-au taiatu limb'a si mi-au intiepatu pitiórale cu unu cuiu de feru.“ Comissariulu luà apoi baietulu cu sine si lu-portà prin tîrgu, in sperantia, de a dá de urm'a autoriloru acestui faptu infioratoriu. Planulu lui reesi, cî-ci autorii fure aflati in persón'a unui soldatu cuitatu, orbu, si a unei femoi schilave. Acesti-a furara la tîrgulu mentiunatu nisce lucruri si fure vedíuti de acestu baietu. La inceputu i promisera bani, ca sê nu-i tradeze, dupa aceea se cugetara la altu mediu-locu, i taiara limb'a cu unu cutítu, si i mutilara membrele. — Tribunalulu i judecà la 6—8 ani carcere grea.

= (Anunsiu.) Comitétulu „reuniunei invetiatoriloru romani gr. or. din dieces'a Caransebesiului“ si-va tiené siedintiele in 31/1 aprile a. e. adeca joi dupa Pasci in localitátile scóleloru capitale gr. or. din Lugosiu. Onoratii domni membri sunt rogati a se iufacisiá cu atát'a mai vértosu, cî-ci sunt de pertractatu obiecte de importantia si urginti. Lugosiu in 15 martiu 1871. Vas. Nicolescu m. p., presiedintele reuniunei. Ionu Simu m. p., notariu.

Literatura si arte.

* * (Marea represintatiune extraordinaria.) data in teatrulu celu mare din Bucuresci, de mai multi domni din societate, cu patrioticulu concursu alu companiei dramatice craiovene de sub directiunea dlui T. Teodorini, in folosulu casei de colecte pentru constructiunea unui teatru dincóce de Carpati, se tienù sambeta la 13/25 martiu. Cu asta ocaziune „Informatiunile“ publicà unu apelu caldurosu pentru partinirea acestei idei romanesci, dicéndu intre celelalte aceste: „O adunare generala de patrioti romani avù locu in tómn'a trecuta la Deva, si unu comitétu fu alesu pentru adunarea de fonduri prin subscriptiune publica. Sê nu avemu noi Romanii din Romania nici o obligatiune catra acésta intreprindere natiunala a fratiloru nostri? Totu Romanulu cu anim'a bine pusa simte acea obligatiune, si nu ascépta de siguru, decátu sê afle modulu a si-o impliní. De aceea mai multi din amicii nostri, din junimea cu simtieminte romane, s'a decisu sê prepare o mare represintatiune la teatrulu mare in beneficiulu teatrului transcarpatinu.“ Insu-si „Romanulu“ sacrificà acestei idei unu spatiu considerabilu, publicandu unu apelu de dóue colóne, in care descrie cu colori viue „lips'a absoluta de teatru natiunala“ pentru noi Romanii dincóce de Carpati, si vorbindu despre constituirea la Deva a Societátii pentru fondu de teatru natiunala, termina cu accste cuvinte: „N'ar fi óre a

demerită de la natiunea romana, a mintii traditiunilor si aspiratiunilor noastre, deca amu privi nepasatori la silintiele ce facu fratii nostri? N'amu fi ore culpabili, deca manile noastre romane, — mane libere si avute in comparatiune cu acele ale Romanilor de peste Carpati, — n'aru pune o petricica la edificiulu romanescu, a carui redicare s'a inceputu cu destule anevointie? Ocasionea ni se presinta d'a ni face acesta detoria. "Inca nu suntemu informati despre rezultatulu materialu alu acestei serate, care de siguru a contribuitu si ea la intarirea legaturilor noastre spirituale cu fratii nostri din Roman'ia, — dar ori catu de micu ar fi acel'a, noi lu-vomu primi cu multiamita dreptu garantia pentru simpatia in viitoriu. De asta-data n'avemu decatu se aducemu tributulu recunoscintei noastre atatu dloru diletanti, catu si dlui V. A. Urechia, pentru acesta intindere de mana fratieasca. Onore lor!"

= (*Invitare de prenumeratiune*) la „Missiunea preotului romanu facia cu poporulu; séu ce a fostu si ce trebuie sé fia preotulu romanu pentru poporu“, si „Estrasuri biografice din vieti'a unoru preoti mai celebri.“ — O parte insemnata a inteligintiei romane, care asistandu la adunarea generala de estu anu a societatii „Alexi-Sincaiane“, a auditu disertatiunea mea „Missiunea preotului rom. facia cu poporulu“, etc., m'a indemnatu ca sé dau publicitatii acesta modesta lucrare a mea. Am statu pe cugete la acesta propunere si eram sé nu o primescu, pentru cá eu ca june inca cu dreptu a pretinde de la dinsulu, precum si sperarea cá voiu aflá indulgenti'a lectoriloru, precum am aflatu complacerea auditoriloru mei pretiuiti, mi-a datu curagiulu a me otari ca sé dau la publicitate acesta disertatiune. Simtiulu de recunoscintia ce portu catra toti barbatii cari s'au luptatu pentru inaintarea natiunii si bisericiei noastre, m'a indemnatu totu-una-data ca la acesta disertatiune sé mai adaugu si nesce estrasuri biografice din vieti'a unoru preoti mai celebri, cari si-au finitu cursulu vietiei pamentesci, lucrandu in via marétia a dlui si gradin'a pompósa a natiunii. Speru si intru acesta intreprindere spriginulu mare-animosu alu publiculu cetitoriu. — Bani de prenumeratiune, in sum'a 50 cr. v. a. a se trimite — franco — la subscrissulu. — Gherl'a la inceputulu lunei lui martiu, 1871. Nicolae F. C. Negrutiu, teologu.

△ (*Bibliografia.*) „Matei Voda la monastirea Sadova“, romanu istoricu de A. Pelimonu, a esitu de sub presa si se afla de vindiare la librari'a H. C. Wartha in Bucuresci.

Din strainetate.

⊙ (*De la Paris*) avemu sciri triste. Ultrarepublicanii se rescolara in contra guvernulu, si flacar'a revolutiunii incinse totu Parisulu. Scirile telegrafice din dilele trecute ne asigurara despre restabilirea pácii si a ordinei in Parisu, fara a se mai versá de nou sange. Inse in fapta situatiunea devine din ce in ce mai critica, si, la casu candu nu se va realisa o complanare temporaria, insurgentii voru fi constrinsi din consideratiuni de propri'a sustinere, a procede agresivu contr'a Versaliei, resiedinti'a guvernulu si a

Adunarii natiunale. Insurectiunea adeca duce lipsa de bani si se sfiesce inca a si-i procurá pe calea recuistiunii. Totu in asemene pusetiune critica se afla inse si guvernulu; elu nu mai póte lasá cursu liberu lucruriloru, precum a facutu pana acuma, ci trebuie sé nisieasca a veni in posesiunea capitalei pe cale pacifica séu prin fortia, cá-ci continuarea anarctiei presinte i va nimici si pucin'a autoritate ce mai posiede, si cá flacar'a insurectiunii, carea s'a ivitu degia in unele cetáti provinciale mai mari, inse fu suprimata cu succesu favorabilu, la adierea anarctiei se va prefaca in unu incendiu nou, care nu se va mai poté stinge asié de usioru ca si pana acuma. Generalulu Vinoy insiste pentru actiune, pentru intrebuintiarea fortiei; admirabilulu Saisset si-a dissolvatu statulu seu majoru din Parisu, si s'a reintorsu la Versali'a, unde a dechiaratu, cá pentru suprimerea revolutiunii are trebuintia de 300,000 fetiori inarmati.

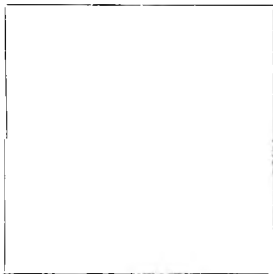
Feliurite.

* * * (*Bomb'a prima,*) cu care admirabil'a cultura nemtieca salutá Parisulu majestosu si in miser'ia sa, din intemplanare cadiu in odai'a unei sermane veduve, care n'avea altu tesauru decatu copilasiulu seu. Bomb'a nemilósa atinse chiar pe acestu copil. Ilustratiunea nóstra din numerulu de fatia represinta acelu momentu, in care mam'a spariata si-zaresce copilulu ranitu. Penelulu pictorului vorbesce mai elocinte, de aceea noi ni depunemu pen'a.

= (*Cum scriea Walter Scott romanurile sale!*)

E unu-ce curiosu in istori'a literaturei, cá Walter Scott a scrisu romanurile sale cele mai interesante: „Fidantiatulu de la Lammer-moor“ „Montrose“ si „Ivanhoe“, pe timpulu acel'a, candu dinsulu suferia cele mai mari doreri de stomacu. Walter Scott si-compunea romanurile sale zacendu in patu, si le dictá séu lui Ballantyn séu lui Laidlaw. Mai totu-de-una acest'a din urma erá ocupatu cu dictárilu aceste, fiindu in-de-mana, cá-ci Ballantyn lu-cercetá fórte raru, ne avendu mare placere si paciintia sé asculte si sé scria ore si dile intregi. Câte-odata, candu dictá Scott, se intemplá cá lu-cuprindea mai tare dorerile sale de cari suferia, si atunci se necasia tare, nu pentru dorerile maltratátorie, ci pentru cá se conturbá in ideile sale. Apoi, alinandu-i-se dorerile, cu placere deosebita erá apucá firulu compositiuniloru sale, si continuá a-si dictá opulu. Laidlaw de comunu lu-cercetá demaneti'a la 10 ore, pe timpulu acesta Scott deja si-a creatu in spiritulu seu scenele cari avea sé le dictoze, si asié, fara a se perde timpu, lucrulu curgea rapede. Frumseti'a scenelor sale depindea multu si de la dispositiunea lui buna séu rea; elu nu cercá cuvintele si nu si-alegea multu espresiunile; dictarea lui curgea usioru si fara intrerumpere. Laidlaw enará, cá scriindu elu, complicatiunea sceneloru intr'atát'a lu-interesá incátu se intorcea catra dinsulu dicéandu-i: „Mai de parte, maestre Scott; mai de parte!“ la ce apoi dintulu i raspundea, cá: „Incetiu, amice; incetiu! Scii dóra, cá mai antáiu trebuie sé si compunu.“ Une-ori dorerile de stomacu ale lui Scott erau preste mesura mari, si atuncea se scolá ca turbatu din patulu seu, dar nu incetá totu-si a dictá, inse ceea ce dictá in momente de aceste, erá chiar asié de ingrozitoriu ca si suferintiele sale.

Glume si nu pré.

Portretulu acelu Mecenate romanu, care sacri-
fica o suma considerabila pentru inaintarea literaturii
natiunale.

Fiulu unui negutiatoriu sosi a casa de la scola.
Prandindu odata dinsulu cu parintii sei, se aduse pe
mésa dóue columbe.

— Eu, — díse fiulu invetiatu, — prin logica si
aritmética voiú demonstrá, cá aice nu sunt dóue col-
lumbe, ci trei.

— S'audímu!

— E bine, — incepù fiulu — ast'a e una, ast'a
dóua, un'a cu dóue sunt trei.

— E bine, — i respunse parintele, — fiindu cá
tu ai demonstratu atátu de frumosu, cá aice sunt trei
columbo, sê le impartímu: cea d'antâia va fi a mamei
tale, a dóua a mea, ér a trei'a a ta, — pentru innalt'a-ti
invetiatura.

Unu tieranu ducea pe unu capelanu in caruti'a
sa. De odata ei ajunsera intr'unu glodu (tina) mare,
de unde caii nu potura scóte trasur'a.

Tieranulu, vediendu cá tóte incercâriile sunt in-
sedar, se cobori, si díse capelanului:

— Parinte!

— Ce?

— Scii dta latinesce?

— Scfu, dar pentru ce?

— Pentru cá pop'a nostru ni-ai spusu a de-
una-di in biserica, cá cu limb'a latina poti caletori
prin tóta lumea. Poftimu, cobóra-te dar, si caletoresce
mai departe!

Unu studinte vorbise multu intr'o ospetaria, in-
cátu ceialalti óspeti si-perdusera paciintia, si unulu
dintre ei esclamá:

— E bine, dta ni-ai vorbitu destule despre cele
ce poti, én spune-ni in fine si ce-va ce nu poti!

— Eu nu potu sê-mi platescu cin'a, — respunse
studintele.

Óspele respektivu i plati apoi cin'a intre risetele
celoralalti.

Económ'a buna.

Bucatarés'a: Câte óue sê ieu pentru sup'a
de adi?

Dómn'a: Patru! Din dóue vei scóte albusiulu,
din dóue galbenusiulu.

Gâcitura numerica

de Vasiliu Olariu.

„e;e iu „o„tea ;a“—u ;o,o a,
—o u u u eu v a ti e /,ó a
/i ;a“—u šive v e —e ó—te
te va v u t u ;u v ;u e vio„te
E v ve avé—ia v a“?a ti“e
Vi ti šo„ev;e —ev„e i“e
É ;a“—u ši“u —a Δ,e v e —io—i
I“t—a vu ta v o —e ! v o—
E v —e“to„e vi e se v tev;e
;a ,a—itia e a iu, ev;e.

— a?ev;u.

Deslegarea rebusului din nr. 8.

Multu e dulce si frumósá
Limb'a ce-o vorbimu.

Deslegare buna primiramu de la dómnele si
domnióirele Ecatarina Olariu, Berta Jody, Iulia Mol-
dovanu, Silvia Moldovanu, Emilia Szilágyi n. Fa-
bianu, Clara Marcu, Ersilia Magdu, Valeria Crisianu,
Iulia Campianu, Aurelia Popoviciu, Maria Pecurariu
n. Boldinu, Susana Popoviciu n. Ciuciu, Ana Maria
Nediciu n. Curea, Elena Crainicu, Anastasia Orbo-
nasiu, Ana Piso; si de la dnii G. Gasparu, Demetriu
Popa, Const. Ungureanu, Teodoru Manu, Pavelu
Cimponieriu, A. Radulescu, M. Jorgoviciu, P. Pihu-
leacu, Petru Robotinu.

Post'a Redactiunii.

Deva. Tablourile nu se potu tramite nimeni mai de graba
decatu de odata cu celu din semestrulu curinte.

Ca tra amores'a mea. E o incercare primitiva. Lasa poes'a
altora, cari nu numai au vocatiune, dar sunt si capabili a-si es-
prime ideile intr'o limba catu se póte de curata romanésca.

Pomulu mare. Novela. (?) Siete-spre-diece cóle, scrise cu
litere merunte! N'a fostu o dorintia pré crestinésca de la dta ca
se o cetimu. E bine, totu-si amu cetitu-o, — dar dieu n'a me-
ritatu.

Din anulu trecutu urmatorii numeri ni lipsescu: 2. 3. 4. 6. 8.
46. 47. 48. 49, — de la nr.ii 27. 28 si 42 ni lipsescu diumetatile de
cóle. Voindu cine-va s-si completá cursulu anului prin numerii
de cari dispunemu, vomu servi bucurosu, si fara nici o plata.

Dómnul E. S. n. F. Multiamimu pentru delicat'a aduceře a
minte!

Cantecele poporale primite in septeman'a trecuta din mai
multe locuri se voru publicá pe rondu.

Bucurosu. Da, bucurosu amu publicá si noi cele tramise de
dta, de cumva adeca acele n'aru fi atatu de rele.

G. N. Nu scii cum se ni faci bucuria? Noi nu ne vomu su-
perá nici déca nu vei voi a ni face de felu aseme ne — bucuria.

Radu Nasturelu. ???

Suplementu I.: „Cavalerii noptii“ tomulu II,
còv'a XIX.